

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . . 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitlér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyom-
 dászatban és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Népiskoláink s tanítóink bajai.

ki figyelemmel kíséri a népiskolai ügyeket, nem fogja tagadhatni, hogy gyorsan és céltudatosan haladunk.

Ha a husz év előtti időszakot összehasonlítjuk a mostanival, el kell ismernünk és el is ismeri mindenki, hogy nagyobb eredményt elérni az iskolaügyek terén mint a milyent elértünk, hazai viszonyaink tekintetbevételével, nem is lehetett.

Mindenek előtt örömdetes tapasztalat a népiskolák nagymérvű szaporodása. Ha igaz, hogy egy nemzet műveltségének és nagyságának legbiztosabb és legesalhatatlanabb ismérve az iskola, akkor mi is, és minden esetre jogosan állhatunk oda azon nemzetek sorába, melyek iskolaügyeik fejlődésével büszkélkedhetnek. Szokás lévén e tekintetben a „nagy és művelt“ német nemzettel összehasonlítást tenni, álljon itt egy kis statisztika.

Tudva van, hogy Németország, t. i. a „művelt“ — nem a „politikai“ Németország következetesen kicsinyel minket. Tudósai, többnyire a *dedapák ősi föliánsaiban lerakott hű történeti adatokra támaszkodva*, még újabb időben is „civilizálatlan nemzetnek“ mondanak — a „Gartenlaube“ és a Schulvereinisták pláne „civilizálatlan barbár cigány nemzetnek“ mely a tudomány és művészet terén *legalább* is egy ezredével a többi népektől visszamaradt. Ezen urak azonban, akikről az a *hír van elterjedve*, hogy mindent „alaposan“ tudnak, úgy látszik, összehasonlítani, és az összehasonlításból következtetést vonni, nem tudnak. Mert különben ki nem kerülhetne volna figyelmüket azon minden esetre meglepő tény, hogy 13.749,663 lelket számláló civilizálatlan barbár cigány nemzetünk 1.870,080 gyermeket küld 16415 népiskolába, melyekben 24,200 tanító működik és a melyeknek főtartására évente közel 16 millió forintot fordítunk. Igaz, hogy Németországnak a lakosok számát viszonyítva, több iskolája van — és hogy nagyobb összeget fordít azoknak főtartására mint mi — hanem, ha Németországban (60,000 iskola) minden lakos évente 1 frt 48 krajcárt, Angolországban (58,000 iskola) 95 krajcárt, Franciaországban (71,000 iskola) 74 krajcárt, Magyarországon pedig 1 frt 3 krajcárt fizet az iskolák főtartására. (Oroszországban — 32,000 iskola — csak 14 krajcár esik egy lakosra) akkor a német „alapos műveltségű“ tudósoknak mégis csak *legalább valószínűnek kellene látszania, hogy a közoktatásügy terén mi is már némileg előretörésünk, már némileg haladunk!*

Még a rosszakarat sem fogja ezt tagadhatni. Hiszen az utolsó husz év alatt népiskoláink száma 13,245-ről 16,400-ra emelkedett, egy iskolának főtartására pedig ma már, nem 211 frt, mint husz év előtt, hanem 596 forintot tudunk fordítani és ezért — legyen ez bár még mindig kevés — elvitázhatlan tény, hogy Magyarországon a népoktatás ügye oly gyorsan, mondhatni oly rohamosan fejlődött az utolsó időkben, mint sehol másutt egy országban sem.

De, chauvinismus volna állítani, hogy bajaink e téren egyáltalában nincsenek. Ha még el tudunk túrni egynehány őszinte szót, úgy mondjuk meg, hogy a legelső és talán a legnagyobb baj, tanítóink sanyaru anyagi helyzete. *Herosi tetteket kívánunk a tanítóktól és megállapítunk számukra „300 frtnyi minimumot!“* E mellett nem vesszük észre, hogy az egyes községeknek a népiskolákra fordított évi költségei 1869 óta a tanítók számával egyáltalában arányban nincsenek! Igen sok község van, hol az azelőtti két tanítói fizetésben, most négy-öt tanító osztózkodik. Pedig ezen tanítóknak nyolcosztályú képzettségük van, míg amazok, legalább igen sokan közülök, a vargaműhelyben vagy a kaszárnyában nyerték „iskolai rektorságra“ való kiképzetésüket!

Azért érezzük is mindnyájan, hogy igen sok tehetséges fiatal ember, rettegve a 300 frtnyi minimumtól, vagy nem adja magát a néptanítói pályára, vagy ha ráadta magát, elhagyja ismét, és keres, és talál is oly hivatalt, hol képességei-

hez képest, de minden esetre jobban fizetik, mint a falu kisbíráját vagy a harangozót. Utat azonban mutat mindenki a tanítóknak, hogy hogyan segítsenek önmagukon. Legalább százszor hangsúlyoztatuk minden évben minden oldalról, hogy „gyümölcsnemesítő faiskolák létesítésével és az országutak, vicinális és dűlőutak könnyen elárúsító gyümölcsöt hozó fákkal való beültetésével *meglétszerezni* lehetne a tanítók évi jövedelmét.“

Szerintem ez kivihetetlen. Már csak azért is, mert a selyemtenyésztés iránti tekintetből, az országutaknak *eperfákkal* való beültetése évről-évre kötelessé gévé tétetik a községeknek. De ha a vicinális és dűlőutakat lehetne is gyümölcsfákkal beültetni, úgy mégis, ha az a *községekre* volna bízva, ha a fák ültetésével és gondozásával, az esetleg megérett gyümölcs leszedésével és elárúsításával a *községek* volnának terhelve, — amint az kitünő szakferfiak részéről javaslatba hozott — úgy az annyi munkát adna és annyi költséget okozna a községeknek, hogy bizonyára — tekintetbe sem véve a kofáskodó gazdálkodást, amire bizony-bizony nagyon nehéz volna rábírnai a községi előljárókat — nem hiszem, hogy találánk egy községet is, amely ily módon tanítója évi jövedelmét növelni óhajtaná!

Már inkább kivihető nézetem szerint, a faiskolák létesítése. Először azért, mert a faiskolák létesítésére *kötelezve* vannak a községek, másodsor azért, mert a faiskolák főtartására szükséges munkaerő és költség aránylag igen csekély. Csakhogy itt is, a tanítók jövedelmét illetőleg, nagyon kevés a kilátás. A faiskolák $\frac{1}{2}$ -od részét ugyanis, a selyemtenyésztés iránti tekintetből, rendszeren *eperfákkal*, $\frac{1}{6}$ -od részét *akácfaakkal* és csak $\frac{1}{6}$ -od részét nemesítendő gyümölcsfákkal ültetik be. Az eperfákat maga a község az utcaék és az országutak beültetésére használja, az akácfaakat pedig eladja, ugyszintén a nemesített gyümölcsfákat is. A tanító természetesen csak a nemesített gyümölcsfák után huzhatna jövedelmet, mert a többi fákat a faiskola rendes kertésze gondozza. A nemesített gyümölcsfák eladásából származó évi bevétel azonban oly csekély, hogy az a tanítói jövedelem szaporítása címén számba sem jöhet. Az én községemben legalább az illető tanító négy éven át évi hét forintnál nagyobb összeggel nem szaporithatta jövedelmét. S így van ez másutt is, sőt a legtöbb községben, ha van is faiskola, a fák nemesítése vagy nem „kivántatik“ a tanítótól, vagy pedig kivántatik — de ingyen!

De a selyemtenyésztés sem hoz a tanítónak igazán számbavehető jövedelmet. Ő maga és családja nem mászhatja meg a fákat közhelyeken és országutakon, a növendékek szüleinek pedig van annyi okoskodó észjárásuk, hogy azt mondják: „minek rongálja meg gyermekem ruháját ingyen? hiszen a tanító ur fizetést kap a gubókért, hát fizesse meg a levélszedést is!“ És ha a tanítónak a levélszedést csakugyan fizetnie kell, akkor vajmi kevés haszna fog maradni fáradozása után még azon esetben is, ha túlnyomólag első osztályú gubókat fog szállítani. Megpróbáltam én ezt. Három év előtt „mintaselyemtenyésztést“ rendeztem be tanítóimmal egyetértve, azon reményben, hogy a rengeteg jövedelemből iskolai könyvtárunkat szaporítani fogom. Az eredmény azonban az volt, hogy a növendékekkel való levélszedés már előre fölemésztette jövedelmünket. Mert mindennapi költségünk 70 krajcár volt átlag véve, egész jövedelmünk pedig husz és egynehány forint. Igaz, csökkentette jövedelmünket az a malheur, hogy egy pár asztal hernyónk beteg lett; de ha nem lett volna is beteg, hanem ha aránylag mint a többi, még tíz forintot is jövedelmezett volna, még akkor is, az a tíz forint tiszta haszon, vajjon egy tanítónál mint „jövedelmének szaporodása“ komolyan számba vehető-e? Nem, faluhelyen a selyemtenyésztés csak azon szegényekre nézve jövedelmi forrás, akik önmaguk, családjukkal együtt, végezhetnek minden szükséges munkát, mert egy ilyen szegény család, ha rövid hat hét alatt 20—30, sőt 40 forintot tud szerezni, bizonyára „megérzi ennek melegét“ az egész esztendőn át. A tanító azonban mint „helyi felügyelő“ szintén szerezhet egynehány forintot és — mire

én legnagyobb súlyt fektetek — lehetővé teheti, ha szorgalmasan ellátogat a selyemtenyésztőkhöz és oktatja, buzdítja őket, hogy a selyemtenyésztés idővel az egész falu szegényeinek jövedelmi forrásul szolgál. Mert hát hiába, e tekintetben is igaznak bizonyul, hogy a tanító nagy hasznára lehet a községnek, anélkül azonban, hogy ő neki is számbavehető haszna volna!

A *méhészetet* én is ajánlom a tanítóknak. Csakhogy a „községileg föllállított méhészetet a tanítónak gondozása alatt“, a mint az javaslatba hozott, célszerűtlennek tartom. Oly csekély munkaerő és aránylag oly csekély költség kívánatik a méhészethez, hogy azt a tanító minden esetre a maga erejéből is elbírná. És ha átlag véve csak 20—30 frtot tud szerezni — van tanító, aki 200-at is keres — legalább nem kell azon a községgel osztózkodnia. De megjegyzem és pedig a méhészetet illetőleg éppen úgy, mint a többi foglalkozásokat illetőleg, melyek jövedelmi forrásul ajánlatnak a tanítóknak, hogy én egyáltalában nem tudom méltányosnak találni, *hogy a tanító, égetően szükséges kenyerének a felét ugyan megkapja tőlünk, de a másik felét illetőleg csak nyájás szavakkal megmutatjuk neki az utat és módot, hogy miképpen szerezze azt meg önmaga.* Nincs ez más hivatalnokoknál és a tanítóknál sem szabadna így lenni!

Ne esodálkozzunk azért, hogy igen sok tanítónak, aki „300 forintos minimuma“ mellett igazán nyomorogni kénytelen, *minden szavából kihallatszik sanyaru sorásával való mély meglepődöttség, hogy igen sok tanítónak valóban nehéz és terhes hivatásához kellő kedve, kellő kitartása, kellő lelkiismeretessége nincsen, és hogy kellő sikerrel, kellő eredménnyel nem tud tanítani, mert hiszen hiányzik áldásos működésének alapfeltétele: a tisztességes megélhetés, a kenyér!* Azért ne mondjuk, a mint azt szeretjük mondani (besztercebányai tanítógyűlés), hogy a tanítók életpályája „szent, vigasztaló és nemes gyümölcsökben gazdag“, hogy a „tanítók feladata a lelkeket kibékíteni az élet terheivel és bajaival“ és hogy „hivatásuk az élet fényének és nemességének megfelelő“. Ne mondjuk mindezt anélkül, *hogy tisztességes megélhetést biztosítsanak a tanítóknak; mert az országban ezer meg ezer tanító van, aki „melyen átértett méltóságával“ nem tud takarózni és aki gúnynak veszi, ha számtalan nélkülözéseiben és nyomorában még „kötelességszerűleg“ is hivatottnak mondjuk őt arra, hogy „a lelkeket az élet terheivel kibékítse“ azon tudatban, hogy „egyedüli dicsősége és jutalma az örök Istennél áll.“* (Besztercebányai tanítógyűlés.)

De tagadhatlan, hogy a közoktatási ügyek terén még más bajok is léteznek, melyek mihamarabb orvoslásra várnak. T. szerkesztő barátom szives engedelmével más alkalommal fogok ezekre is rámutatni. Jelenleg röviden még csak a népiskolák *felügyeletére* akarok reflektálni.

A legtöbb községben iskolaszék van szervezve, melyre első sorban az iskola felügyelete bízva van. Igen helyesen. Csakhogy a gyakorlatban vajmi kevés hasznát veszik ezen iskolaszékeknek, különösen faluhelyen a felekezeteknél. Mert itt az iskolaszék vagy csak „papiroson“ létezik, vagy pedig egész működése csak abban áll, hogy december, január és esetleg még február havában is „meglátogatja“ az iskolát. A gyermekek iskolalátogatására azonban, a mulasztásokra és a mulasztások megbüntetésére, főképpen a tavasz beállta után, egyáltalában nem fektet súlyt. Így azután betérjeshetnek ugyan a községi elüljáróság részéről a havi és negyedévi iskolai kimutatások az egész iskolaéven keresztül, hanem lát az *adatok* — ha „stimmelnek“ is, hamisak! A tanfelügyelő pedig — nagyon messze van. Sokszor, a mint az számtalanszor panaszzalatik, egész éveken át nem jöhet a tanfelügyelő egyes községekbe, egyes községekbe pedig csak „egy kicsit nézni“ jön, azután tovább hajt. Pedig hát, aki a népiskolák ügyét közelebbről ismeri, ki faluhelyen, talán éppen a népiskola élén áll, vagy vezeti azt, tudni fogja, hogy a tanfelügyelőnek látogatása az egyes községekben nagy fontossággal bír és hogy az iskolaépítés, tanítóválasztás,

tanítófértés stb. tekintetében senki sem vihetne keresztül annyit és senki sem érhetne el oly eredményt, mint éppen a királyi tanfelügyelő, ha t. i. hivatalos látogatása alkalmával az iskolaszék és az elöljáróság tagjaival tanácskozmányt tartana, és intené, fölvilágosítaná, buzdítaná azokat. De hát a tanfelügyelő sem bír ám mindent! Pedig mind erre képesnek kellene lennie, ha azon roppant nagy erkölcsi befolyást, mely hivatalával kézbe van adva, népiskoláink mindinkább felvirágoztatására érvényesíteni akarná. Mert oly kiterjedésűek egyes megyék, hogy azokat a legjobb akarat mellett sem utazhatják be az illető tanfelügyelők — egyszer sem egy évben, nemhogy ott, hol a felügyeleten kívül szervezni és fejleszteni is kellene, különösen magyar nyelvű és ipariskolákat, többször fordulhatnának meg!... Különben erre a magas kormány már kiterjesztette figyelmét, a mennyiben terveket készített, melyek szerint szomszédos nagy megyékben, az eddigi két tanfelügyelőség mellé még egy harmadik fog állíttatni. Áll ez Bács-Bodrogh és Torontálmegyére nézve is. Csakhogy mind ehhez pénz, pénz, pénz kellene. Pénzüink azonban nincsen, pedig tudjuk, hogy népünk — az iskolaadó amugy is legesekélyebb adója lévén — szívesen fizeti az iskolaadót, még kétszeresét is, mert annak dús kamatait évről-évre mindinkább élvezi.

Takarékoskodjunk ezer más tekintetekben — ez erényünk lesz! a népiszkolai ügyek tekintetében azonban ne takarékoskodjunk, mert ez — bűnünk volna!
Koch József.

Vármegyei utak.

Az őszi közgyűlésen az alább megjelölt utak vannak vármegyei utak gyanánt megállapítva.

1. Zombor-bajai, a zombor-gákovai határtól Gákova, Gara és Vaskuton át a vaskut-bajai határig 26-4 km.
2. Zombor-bezdáni, a Zombor városi kövezet végétől a bezdáni dunagőzhajó-állomásig és elágazással a rév átjárásig 19-4 km.
3. Zombor-apatini, a Zombor városi kövezet végétől Apatinon keresztül az ottani gőzhajó-állomásig vezető ut kezdetéig 13-1 km.
4. Zombor-jankovác-kisszállási, a zombor-ns-militicsi határtól Ns-Militics, Sztanisics, Katymár, Madaras, Almás, Mélykuton át Jankovácig, elágazással Mélykuttól Kisszálláson keresztül Jankovácig 90-2 km.
5. Zombor-ó-becei, a Zombor városi kövezet végétől Kernyaján, Ó- és Új-Szivacon, Cservenján, Kulán, Ó- és Új-Verbászson, Szt-Tamáson és Ó-Becsen át az ó- és török-becei révátjáróig elágazással Új-Verbászson az ottani vasut-állomáshoz 92-3 km.
6. Zombor-ujvidéki, a zombor-sztapári határtól Ó-Sztapár, Doroszló, Rác-Militics, Hódságh, Parabuty, Paraga, Szilbás, Bulkesz, Petrovács és Piroson át a piros-ujvidéki határig 76-6 km.
7. Zombor-palánkai, az előző 6 alatt megnevezett zombor-ujvidéki utból kiágazólag Hódságh-tól, Bácsujfalu, Tovarisoa és Obrovácon át Palánkára, elágazással Bácsujfalu-tól Bácsig 40-8 km.
8. Zombor-zsalyai-titeli, a 6 alatt megnevezett zombor-ujvidéki utból kiágazólag Hódságh-tól, Parabuty, Pivnic, Deszp.-Szt-Iván, Ó- és Új-Szóvó, Ó-Kér, Temerin, Goszpodince és Zsalyán át a zsalyai révig és Zsalyától elágazással Gyurgyevón, Kovil-Szt-Ivánon és Vilóvón át Titelig 103-4 km.
9. Zombor-adaí, a zombor-ó-becei utból kiágazólag Kernyajától, Ó-Morovicán és Topolyán keresztül Adáig 76-8 km.
10. Almás-ó-morovicai, Almásról, Bajmok és Paeséron keresztül Ó-Morovicáig 32-2 km.
11. Baja-mélykutyi, a baja-csávolyi határtól, Felső-Szt-Iván és Tatabázán át Mélykutra, elágazással Csávoly-nál Bikity és Borsódon keresztül Katymárig 45-7 km.
12. Hódságh-verbázi, a zombor-zsalyai utból Pivnicánál kiágazólag Pivnicán, Torzsán és Kucurán keresztül Verbászra 19-9 km.
13. Hódságh-gombosi, a zombor-palánkai utból kiágazólag Rác-Militics-től, Bogojeván keresztül Gombosig 8-7 km.
14. Apatin-gombosi, Apatintól Szóntán keresztül a gombosi dunai révig, elágazással a gombosi gőzhajó-állomáshoz 24-0 km.
15. Apatin-ó-sztapári, a zombor-apatini utból kiágazólag Apatintól, Prigl.-Szt-Ivánon keresztül Ó-Sztapárig 19-3 km.
16. Ujvidék-palánkai, az ujvidék-ó-futtaki határtól, Ó-Futtak, Új-Futtak, Glozsán és Csében keresztül a palánkai gőzhajó-állomásig, elágazással Új-Futtakról a Futtak és eserevici dunai kompállomáshoz 42-3 km.
17. Ujvidék-szegedi, az Ujvidék város által fentartott kövezet ut végétől, Járek, Temerin, Földvár, Ó-Becse, Petrovszelló, Moholy, Ada, Zenta és Ó-Kanizsán át a martonos-horgosi határig, Ó-Kanizsától elágazással a tiszai révátjáróig, illetve a bajóhidig 119-6 km.
18. Kernyaján-ns-militicsi, Kernyajától Csonoplán keresztül Nemes-Militicsig 9-5 km.
19. Ujvidék-titeli, az ujvidék-kátyi határtól Kátyon és Tiszakálmánfalván át Kovil-Szt-Ivánál csatlakozva a zombor-zsalyai-titeli uthoz 20-2 km.
20. Topolya-ó-becei, Topolyától, Hegyesen keresztül Ó-Becseig 45-5 km.
21. Ujvidék-zsalyai, Ujvidék város által fentartott kövezet-ut végétől Zsalyára és Kátyra való beágazással 17-6 km.
22. Almásról a vasut-állomásig 2-5

Bajmokról	"	2-5
Ns-Militicsről	"	2-5
Prigl.-Szt-Ivánról	"	2-5
Szóntától	"	2-5
Kisszállástól	"	5-0
Csantavérről	"	8-3
Topolyától	"	2-5
Hegyestől	"	4-0
Szeghegytől	"	4-0
Feketehegytől	"	4-0

O-Kérről a vasut-állomásig 0.7
Kiszácsról " " 1.5
Összesen 42-5 km.

Hirek.

Személyi hír. Főispán ur óméltósága több napi tartózkodásra családostól a fővárosba utazott.

Kinevezés. A földmívelési miniszter Csapó Lajost, a magyar-óvári gazdasági akadémia végzett hallgatóját, az adai földmívelési iskolához ösztöndíjas gazdasági segédde nevezte ki.

Leköszönés. Dr. Drakulits Pál, megyei árvászeki ügyész állásáról leköszönt.

Hadmentesség. Zombor szab. kir. város tanácsa által ezennel közhírré tétetik, hogy az 188⁸/₁₀-ik évre megállapított hadmentességi díj kivételi lajstrom az 1883. évi XLIV. t. c. 16. §-a alapján f. évi október hó 18-ig a városi adóhivatal hivatalos helyiségében közszemlére kitétetni fog. Felhívtnak mindazon adózók, kik hadmentességi díjjal már a múlt évben megróva voltak, hogy netáni felszámolásukat a lajstrom kitételének napját, azok pedig kik hadmentességi díjjal ezuttal rovatnak meg első ízben, a haddíjnak könyvecskéjükben törént bejegyzését követő 15 nap alatt a városi polgármester urnál írásban adják be, a későbbben beérkezett felszámolások figyelembe véteteni nem fognak. Zomborban, 1888. évi október 9-én. Dr. Csíhás Benő, polgármester.

Jegyzőség kerestetik Rigyicára. Fizetése havonként 15 ft s mosás és lakáson kívüli ellátás. Az adóügyben jártasak előnyben részesülnek.

Földbérlet. Zombor sz. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a földbérletekre vonatkozó f. évi III-ad osztályú kereseti adó kiszámítására vonatkozó javaslatok folyó évi október hó 11-től bezárólag f. évi október hó 18-ig a hivatalos órák alatt a városi adóhivatal helyiségében közszemlére kitétetni fog. Ertesíttetnek az adózók, hogy az őket vagy másokat illető észrevételeket a fentjelzett határidő alatt írásban a kir. adófelügyelőségnek, utóbb pedig az adóikvető bizottságnál terjeszthetik be. Zomborban, 1888. évi október hó 9-én. Dr. Csíhás Benő, polgármester.

Gyászmise. Zentán Appel Ede plébános október 6-án, a zentai 48-as honvédek fölkerésére, az aradi vértanúk lelki tüdőért ünnepeles misét mondott.

Szerencsés földi. A bécsi községi sorsjegyek legutóbbi húzásánál a 200,000 forintos főnyeremény Gyurkovics István 12-ik zsidószereplés számoló örösterre, bácskai földinkre, esett. Gyurkovics már régi katonára, aki 1864-ben a mexikói hadjáratban is részt vett s azóta is hűségesen szolgált a királynak. Előkelő bácskai szerb családól származik és házas ember. Már gyermekkorától fogva kiváló előszeretettel viseltetett a katonaság iránt, s azért véglegesen is annak szentelte magát. Gyurkovics ezredében közkedveltségnek örvend, úgy, hogy az ezredbeli tiszték is tisztelték és szívesen elbeszélgettek vele. A szerencsés igérvényt a múlt nyáron egy laibaichi dohánytözsdeben vette. Nem is igen törődött a húzás napjával s csak a minap, mikor újra megfordult az említett dohánytözsdeben, a tulajdonos figyelmzettette a váratlan szerencsére, mely érte. Gyurkovics azonnal beváltatta az igérvényt az eredeti sorsjegyéért és eddig talán már fel is vette az óriási pénzösszeget, a melyről néhány nappal ezelőtt nem is álmodott.

Hímen. Paeséron id. Weisz Jakab bájos leányát Hermin kisasszonyt eljegyezte Freudenberg Zsigmond, szabadkai jó hírnevű kereskedő.

A budapesti értéktözsde. (A Magyar Mercur heti tudósítása). Azok a polárköszöntők, melyeket Ausztria-Magyarország és Németország uralkodói Bécsben váltottak, bizonyára többlet jelennek pusztá udvariaságnál, hanem újabb és komolyan figyelembe veendő bekebelezítékek, melyeknek csak azért nem volt kellő hatásuk, mert a pénzpiac helyzete olyan, hogy a legnagyobb tartózkodást teszi szükességessé. Ugyanazon napon, melyen Bécsben azok a nagy jelentőségű pohárköszöntők elmondattak, ugyanazon napon emelte fel az angol és francia bank a kamatlatát újabbán. A roppant drága pénz és a túlspekuláció a berlini tözsdeben oly állapotokat idéztek elő, melyek a legnagyobb óvatosságra intenek. Ezek a válságos viszonyok folytonos nyomást gyakorolnak az árfolyamokra, melyek napról-napra esőknek. Azonban ha a berlini tözsde kilábol bajából, határozott fordulatra számíthatunk, mert elvégre a drága pénz csak müló baj és a politikai helyzet tagadhatlanul kedvező. — Járadek és befektetési értékek általában esőknek. Az üzlet bennök csekély, az irány esendes. — Bankrészevények közül a hitelrészevény ellanyhult, ellenben helyi bankok tartják az árakat. — Közlekedési vállalatok részvényei meglehetősen szilárdak, mert a bevételi kimutatások jelentékeny többletről tesznek tanúságot. — Iparvállalati értékek közül ismét a malomrészevények kedveltek és újból emelkednek, de a többi iparvállalati értékekben pang az üzlet. — Sorsjegyek szilárdak. Az új szerb 10 frankos sorsjegyek jegyzése iránt még nem határozott a tözsdetanács, de pár nap múlva ezeket is fogják árulni a tözsde és minthogy az aláírásnál óriási mértékben tuljegyzettek, kétségtelenül rohamosan fognak emelkedni. — Valuták és váltók ismét rosszabbodtak. — Felvilágosítással ingyen és bérmentesen szolgál a Magyar Mercur kiadóhivatala. Hatvani-utca 17. sz.

Házasság. Kiss Ignác helybeli polgártársunk kedves leánya, Nina kisasszony, tegnap esküdtött helyben örök hűséget Jakab Ferenc prigl.-szt.-iváni kereskedőnek.

Artézi kutat furat Szent-Tamáson Dungserszky Lázár ottani nagybirtokos.

Körrendelet. A cs. és kir. közös külügyminiszteriumtól vett értesítés szerint körülbelül 3 év óta Bulgáriába nagyszámú foglalkozás nélküli magyar alattvaló özőnlük; ezek nem munkakerülő egyének, ellenkezőleg munkát kereső iparosok, munkások, kik hiába keresnek munkát s így a legnagyobb nyomorba süllyednek. Leginkább Belgrád, Niseb, Szófia, Philippopol, Drinápoly, Ruscukon át utaznak s utóbbi helyen már mint koldusok jelentkeznek. Miről a törvényhatóságot azzal értesitem, intézkedjék az iránt, hogy a Szerbiába, Bulgáriába, Romániába utazni kívánó munkások és iparosok ezen viszonyokról felvilágosíttassanak, s a vagyonaltalanok részére az utlevél-ajánlatok kiadása megnehezíttessék. Budapest, 1888. évi szeptember hó 8-án. A miniszter helyett: Beniczky s. k., államtitkár.

Nyomozások. A Geiger-féle nagy lopás tetteseit így körözi a szegedi kir. törvényszék: Csonka Bá-

lint, rablás illetőleg lopás bűntette miatt vádolt, O-Kanizsáról a m. kir. csendőrség fogházából megszökött, martonosi illetőségű egyének országos köröztetése elrendeltétven, megkerestetnek az ország összes bíróságai és hatóságai, nevezett az alábbi személyleírás alapján saját hatáskörük területén nyomoztatni és feltalálása esetén a legközelebbi kir. ügyészséghez kísértetni. Személyleírása: martonosi születésű és illetőségű, 47 éves, r. kath., nőtelen, csész, termete közép, nyulánk, arca hosszukás, szemek kék, szemöldöke gesztenyeszínű, orra vékony, szája rendes, haja gesztenyeszínű, kissé őszbe vegyült, fogai épek, szakála nincs, bajusza keskeny, gesztenyeszínű, különös ismertető jele balfülen arany függő, testén több lövéstől eredt forradás, járása gyors, magatartása élénk. — Maczonka György, rablás illetőleg lopás bűntette miatt vádolt, O-Kanizsáról a m. kir. csendőrség fogházából megszökött szabadkai illetőségű egyén országos köröztetése elrendeltétven, megkerestetnek az ország összes bíróságai és hatóságai, nevezett az alábbi személyleírás alapján saját hatáskörük területén nyomoztatni és feltalálása esetén a legközelebbi kir. ügyészséghez kísértetni. Személyleírás: szabadkai születésű és illetőségű, 42 éves, nős, r. k., 4 gyermek atyja, földműves, nagysága 165 cm., testalkata közép, erős, arca kerek, haja fekete, elől őszbe vegyült, homloka alacsony, szemek kék, szemöldöke barna, orra széles lapos, hegye balra gördült, szája rendes, fogaiból 4 hiányzik, bajusza gesztenyeszínű, szakála borotvált, álla kerek, ismertető jele nincsen, nyelvismerte magyar, szerb, ruházata posztóruha. — Maczonka Györgyné szül. Majlát Róza, rablás illetve lopás bűntette miatt vádolt szabadkai illetőségű, ismeretlen tartózkodású egyén országos köröztetése elrendeltétven, megkerestetnek az ország összes bíróságai és hatóságai, nevezett az alábbi személyleírása alapján saját hatáskörük területén nyomoztatni és feltalálása esetén a legközelebbi kir. ügyészséghez kísértetni. Személyleírás: szabadkai születésű és illetőségű, 38 éves, r. k., férjes, földműves, nagysága közép, testalkata erőteljes, arca kerek, arcszíne egyszéles, piros, haja gesztenyeszínű, ritkás, homloka magas, szemek kék, szemöldöke gesztenyeszínű, orra és szája rendes, fogai épek, álla kerek, ismertető jelei nincsenek, nyelvismerte magyar, szerb, ruházata polgári, póriás.

Halálozás. Szabadkán Steinfeld József ottani kereskedő, 1848—49-es honvéd, élete 69-ik évében a napokban elhunyt.

Csődmegnyitás. Sztanimirovits Pál zombori kereskedő ellen. Csődbiztos Raics Lyubomir kir. trvszéki bíró, tömeggondnok dr. Grünér Samu, helyettesétl Csordár György ügyvédek nevezettek ki. Bejelentési határidő december 17.

Nyomozás. Csalárd bukás bűntettének részesege miatt vádolt Weinberger Lajos vádolt körözése elrendeltétven, felhívtnak a hazai hatóságok, miszerint nevezett vádlottat feltalálás esetében letartóztatni és a szabadkai királyi ügyészséghez leendő átkisértetése végett a legközelebbi kir. ügyészségnek átadni sziveskedjenek. Személyleírása: foglalkozás nélkül, születési helye Kuvina, Sárosmege, izraelita, 26 éves, termete közép, arca hosszú, barna, haja barna, szemek barna, orra görbe, nagy, szája rendes. Szabadkai kir. trvszék.

Gyászír. Horváth Györgyöt, a titeli főszerb-bíróság ideiglenes vezetésével megbízott és Titelre csak mult hó 25-én átköltözött szolgabíró, súlyos vesztéséig érte. Beesületben megöszült atyja, ki f. évi augusztus 18-án boldog házas életének 55-ik évfordulóját ünnepelte, f. hó 6-án 79 éves korában, végelgyengülés következtében meghalt. A gyászoló család iránt a részvét általános.

Selyemtenyészés. A bács-almási selyemgubó-beváltó állomás ez évben 21126 kiló gubót váltott be. Ezen kerülethez tartozó községekben a gubótermelés következő volt: Bajmokon 3300, Mélykuton 4865, Katymáron 3200, Madarason 2703, Almáson 2400, Kunbaján 2041, Sándoron 653, Szabadkán 462, Jankovácson 500, Tatabázán 264 kiló gubó termeltetett. Hány szegény ember keresi ezáltal a kenyerét ezen számok elég világosan szólnak.

Sikkasztás. Kulán Freund Henrik és fia ottani kereskedő cégnek könyvelője Siegel Bertalan, mult hó 28-án este Kuláról eltávozott és mint kitűnt, a cég pénztárából 3300 frtot vitt magával. Személyleírása: 26 éves, izr., termete magas, arca kerek, haja barna, orra és szája rendes, szemek kék, szemöldöke szőke, bajusza rövid, szakála kiborotvált, különös ismertető jele: szemüveget visel, jobb oldalán a szakála alatt görvélyes hegg, keszál németül, magyarul és franciául, öltözetét sötét, bőcs. Az elvitt pénz között 15 drb 100-as volt, a többi 10 frintosokból állott.

Eljegyzés. Seidl Ferenc (Új-Verbászról) jegyben jár Neumayer Magdolna kisasszonnyal, Neumayer Ferenc tekintélyes hodszági iparos kedves, szép leányával.

Apatinból írják: A járásbírósg kihallgatta már Krieg Ferencet, aki Prigl.-Szt.-Ivánon Biermacher Jakab, ottani falu rosszát, kinek feleségével tiltott viszonyt folytatott, este 9 órakor a telepmeg körül meggyilkolta, három vágást ejtven gégején. A gyilkos azután a nagykozmába ment s ott megmosta vértől párolg kezeit. A szt.-ivániak azt mondják, hogy ilyen brutális eset községükben emberi emlékezet óta nem történt. Némi vigaszul szolgál, hogy egy mihaszna, iszákos, rendetlen ember esett a merénylet áldozatául.

Hímen. Novoth István, az elhunyt Bokor János helyébe ujonan megválasztott madarasi tanító, jegyet váltott Szelig Ferenc bajai tanító szép és művelt leányával, Irma kisasszonnyal.

Beküldött. Tekintetes szerkesztő ur! Bécses lapjában én, mint egy megyebeli nyomdában megjelent munkának szerzője, meg vagyok nevezve. Minthogy azonban tölem legközelebb csak két philosophiai munka jelent meg, az egyik mint a berlini philosophiai társaság kiadványa „Das Geheimnis der Hegelschen Dialektik“ cím alatt Halle-Saale-ben Pfeffer kiadónál, a másik ezen cím alatt: „Michelet und das Geheimnis der Hegelschen Dialektik“ C. Koentzer kiadónál majnai Frankfurtban; e megében pedig tölem munka meg nem jelent, lapjának közleménye mindenestre tévedésen alapozik, miért is, nehogy az olvasó közönség félrevezetésék, kérném jelen soraimat szintén közzétenni. Kelt Zomborban, 1888. október hó 11-én. Teljes tisztelettel Schmitt Jenő.

Gyilkosság. Zentán Kopasz Gábor az utcán megtámadta Fehér Istvánt s késsel több súlyos szúrást tett rajta, úgy hogy Fehér seibeiben néhány napra meghalt.

Színház.

A vasember. Eredeti dráma 3 felvonásban. Irta Csiky Gergely. Előadták okt. 9-én.

Csikynek egyik jutalmazott és igen egészséges alkotása. A jellemeknek, a szenvedélyeknek igazi harcra motiválja és vezeti benne a cselekvőket s a színpad titkainak ismerete segíti a színi hatást. Csak a törhetetlen munka s a pénz uralkodik a világon. Ez a becsület, a boldogság, a hatalom. Ez minden. Ez az öreg Bárdy rendíthetetlen meggyőződése. — Csak a születés, a fényes név s a családi nimbus határozza meg az élet becset. Ez Szentgáli báró világnézete. S ez a két világfelfogás kél harca az ifjabb Bárdynak és Szentgáli Edithnek szerelme alkalmával. S itt kibékülés nincs, összeolvadás nem lehetséges. A gondolat nem új; de szépen, lélektanilag igazolt alakjai s eszmei vezérgondolata, nemkülönben a jellemek kidomborodása s éles szembeállításai s az őszinte, pathetikus dikció Csiky legjobb alkotásai közé emelik a darabot. S bár a végmegoldás igen szomorú, az ember lelke mégis megnyugszik benne, mert az emberi boldogságot sem pénz, sem munka, sem fényes név egyszóval nem teremti.

Hevesy Bárdyt, a vasembert, általában találóan, sok helyen meleg közvetlenséggel személyesítette. Csak a második felvonásbeli gyors ellágyulása volt hibás és okadatolatlan. Hiszen ha már a második felvonás végén egy ellágyult Bárdy áll előttünk, mit fokozhat még rajta a betegség s miért nem törhetik meg egészen? Világos, hogy a második felvonásban még mindig a dacos, önféjű, inkább dühöngő és önmagát biztatgató, csillapítgató Bárdyval van dolgunk, aki, mikor eltávozó övét visszahívja, akkor is még mindig inkább parancsol, mint fájdalmat érez; dacol, mint kétségbeesik. Sőt mikor látván övéi engedelmességét, egyszerre rosszul lesz és levegőt után kapkod, akkor is inkább gyors rosszullete miatti titkos rémületének, mint vesztesége feletti kétségbeesésének ad kifejezést. Ezt pedig Hevesy éppenséggel megfordította. Bárdynak csak betegsége után, amikor már késő, szabad egy kissé megtörnie. Ajánljuk egyúttal Hevesynek az arckifejezés titkainak tanulmányozását. S a hang nemcsak a folytonos, exaltált kitérésre való ám! A kétségbeesés és mély fájdalom hangja értelen, színtelen és tompa inkább. Itt már Torday Mariska (Edith) jobban eltalálta. Csak hogy ő meg túlságosan is gyöngye hangja volt. Már az első sorba is alig volt hallható. Arc- és szemjátéka azonban határozottan a legjobb volt. Csak fejének gyakori felemelését és lejtését kell egymásután különösen kerülnie. Általában igaz bensőséggel és eleven visszahatással alakított. Különösen megkapó volt büszkeségének szerelme fölül kerekedésében. S bár a szerepkör túlnagynak látszott neki, tehetsége nem egyszer erősen felbuccant és diadalmasodott rajta. Az igaz bensőségnek és eleven visszahatásnak erősen érezhető volt a hiánya Moorinál és Feketenél. Az előbbinél mintha a szerep nem tudásából, az utóbbinál pedig az alakítás passzív voltából származott volna. Szinte bántó és bosszantó volt az a merev tehetetlenség, a mellyel a különben oly büszke, sőt később öngyilkosságra is oly könnyen kész Szentgáli (Fekete) Bárdynak arcúlvérdeső szavait, sőt leányának bosszúra tüzelő könyörgéseit végighallgatta. Nem látszott itt a belső küzdelemnek semmi nyoma. Pedig a színésznek nemcsak éreznie kell, hanem belső érzelmét minden pillanatban külső alakításban is érzékelnie. Moorinál általában a lassu visszahatás volt a liha. Ha valamit hallott, mintha nem is neki szót volna, csak nagysokára vette tudomásul. Ságyné (Bárdyné) szerepét teljesen átértette és átérzte. Csak egy kissé agilisabb volt volna. Hangja fájdalmas színezetét az egyszerű, komoly tárgyalásban gyöngyítve, hibátlan alakítást nyújthatna. Réthynek Andor szerepében a kritika még csak tanácsokat adhat. Kevesebbre vállalkozni, szerepét teljesen átérzeni s ennek kézzel, lábbal, szemmel és arckifejezéssel kifejezést adni, hangját modulálni — egyelőre csak ennyi, a mire figyelmeztethetjük. Palotay (Braz Márton) nem egy helyen találon alakított. Arckifejezése volna; mért nem iparkodik felhasználni?!

Közönség volt szép számmal s eléggé hevült. A sűgő azért sűgő, hogy ne kiabáljon.
A koldusdiák. Vig operette 3 felv. Irta Genée. Zenéjét Milöcker. Előadták okt. 10-én.

Nálunk nagyon is ismeretes. S talán ezért is nem hatott oly melegen. Két régi és kedves ismerőstünkkel találkoztunk a szereplők között. Bényeinével és Borsodyné Prielle Kornéliával. Mióta nem hallottuk őket, hangjuk egy kissé megváltozott. Bényeiné vesztett ércs eszességéből; Borsodyné a felsőbb hangokban egy kissé erősült. Nem egyszer uralkodott az egész teljes karon. Játékuk határozott és tudatos. Bényeiné arckifejezése eleven, jellemző, mint a szerű. Mozdulatai kerekdedek, kifejezők. Mint koldusdiák elemében volt. Borsodyné ügyes és mozgékony; tud határozottan kifejező lenni. Mint Laura elegáns gróf kisasszony volt. Játékát és énekét ügyesen párosította. „De hogyha szólni kezd a nóta” és „ugy multság a házasság” kezdetű szövegei osztatlan tetszésben részestültek. Torday Mariska kétségtelenül egyike a tarsulat legtehetségesebb és legkifejtettebb erőinek. Kedves megjelenése, igaz érzése, közvetlen és hü alakítása, gyöngye, de kellemes éneke ma is kitűntették őt. Mint Broniszlava kedves, mint éhes gróf kisasszony igen természetes volt. Jan Janickival (Nyiregyházi) való „a szerelme rózsálancá” kezdetű kettőse az est egyik legsikerültebb dala volt. Meg is újrázták. S ezzel ki van tüntetve Nyiregyházi éneke is. Ma jól volt disponálva. Játékában is volt hév. Bánházi Teréz nagyot hallat. Komoly, nyugodt, gőgös grófné volt. Ez volt eddig a legsikerültebb érzés tolmácsolása komoly helyzetekben. Már ezzel a hirtelen változással is mutatja, hogy van akarata és határozott tehetsége. Kár volna nyugodnia és egy állapotban megmaradnia. Tiszai Ollendorft kifogástalanul személyesítette. Arckifejezése, járása, egész megjelenése találon volt. A karnak „boldog ara” kezdetű dala igen szépen sikerült.

Közönség volt elég számmal de nehezen tudott hevülni. Még egy szót a rendezőhöz. Előadás alatt a kullisszák mögött egész sereg inas és cseléd ügyeleg s zavarja kitolakodásával a színpadhoz közeli nézők illuzióját. Nem lehetne ezen segíteni?!

Az árvapénzkezelés reformja.

(Bács-Bodrogh vármegyei árvaszékek 1888. évi szeptember hó 26-án 16,793. szám alatt kelt előterjesztése, a megyei gyámhatósági szabályrendelet néhány szakaszának módosítása iránt.)

A megyei árvapénztár pénzkészlete már huzamosb

idő óta annyira szaporodik, hogy azt az árvaszék egyes magán adósoknak kölcsön kiadni nem képes, minek tanúságul szolgál azon körülmény, miszerint részint az árvapénztárt megillető, részint pedig árvapénztári kezelés alatt álló készpénzekből jelenleg is 265,000 frtnyi összeg van a zombori takarékpénztárban ideiglenesen gyűmölcsözőleg elhelyezve.

Ezen összegből a nevezett takarékpénztár — mint a közgyűlés által e célra kijelölt pénztintézet — 50,000 frt után évi 5¹/₁₀ százaléknyi, a többi összeg után pedig csak évi 5 százalékos kamatot fizet az árvapénztárnak, félévenkénti tőkesítéssel. Minthogy azonban a megyei árvapénztár kamatlába a fenálló megyei gyámhatósági szabályrendelet szerint évi hat százalékban van megállapítva, melyből az egyes árvák — a kamat utáni tíz százalék kezelési díjnak a tartalékalap javára történő levonásával — tisztán évi 5¹/₁₀ százaléknyi kamatot élveznek: kétségtelen, hogy az árvapénztárnak ezen kamatláb megtartása mellett világos vesztesége leend.

Az árvaszék — a fenálló törvény és szabályrendeletek korlátain belül — már két év óta minden lehető módot felhasználta arra nézve, hogy az árvapénztári készpénz évi 6 százalékos kamattal mellett egyes magán adósoknál elhelyeztessék; mindamellett a múlt évben csak 66,860 frtot, az idei kilenc hónap alatt pedig csak 57,580 frtot volt képes így elhelyezni; a kölcsönt kereső felek magának tartják a kamatlábat és inkább veszik a csekélyebb kamatlábú fővárosi pénztintézetek annuitási kölcsönait igénybe.

A pénzkészletnek magyar állampapírokba, vagy az állam által óvadékképeseknek elismert értékpapírokba leendő befektetése, avagy letétként a kir. adóhivatalba leendő beszállítása szintén nem eszközölhető, mert ez által sem érneik el a hat százaléknyi kamattöbbletet.

Ily körülmények között — tekintettel arra, hogy az árvapénztár megtartására belügyminiszeri engedélyt nem nyert 97 közönségi árvapénztári vagyona, a jövő évi január 1-től kezdve két év alatt, rövid hetenkénti időszakokban szintén a megyei árvapénztárba fog beszállítani; tekintettel továbbá arra, hogy ezen beszállítandó árvapénztárba nézve a folyó évi június 27-én 457. közgy. szám alatt hozott és belügyminiszeri jóváhagyás végett felterjesztett megyei szabályrendelet 5-ik §-a szerint 1889. évi január 1-től kezdve az árvák kamatlába évi öt százalékra már leszállított; és tekintettel arra, hogy a gyámmentes tulajdonképpen nem is arra van hivatva, hogy a gyámoltak és gondnokoltak pénzeit minél magasabb kamatláb mellett kezelje, hanem hogy azt az egyes gyámoltak és gondnokoltak nagyságúig megőrizzze, s addig is a viszonyoknak megfelelő méltányos kamatláb mellett gyűmölcsöztesse: a megyei árvaszék kényszerítve van a törvényhatósági bizottságnak azon javaslatot tenni, hogy:

1. Az árvák kamatlába 1889. évi január 1-től fogva évi öt százalékra leszállítsák, miből a kamatok utáni tíz százaléknyi kezelési díjnak a tartalékalapra történendő levonása után, az árvák tisztán évi 4¹/₂ százaléknyi kamattal fognak részesülni; és hogy a megyei árvapénztárban ideiglenesen letét gyanánt kezelt pénzek után, a most említett naptól fogva, az illető árvák illetve tömegek javára a kamatláb évi 4¹/₂ százalékkal számítsák, mi által mind az egyes gyámoltak illetve gondnokoltak és tömegek, mind pedig a megyei árvapénztár tartalékalapjának érdekei teljesen meg lesznek óva és a fenforgó méltányossági viszonyok is kellő figyelembe véve; hogy továbbá mindazon kölcsönök után, melyek 1889. évi január 1-től fogva az árvaszék által a szabályszerű biztosítékok mellett egyes magán felek részére lesznek engedélyezve, a kamatláb ugy a folyó kamatra mint a netaláni késedelmi kamatokra nézve is évi öt százalékkal számítsák.

2. Az árvapénztári tartalékalap javára a gyámoltak és gondnokoltak kamattöbblete után szabályszerűen eső tíz százaléknyi kezelési díjnak tisztes kitüntetésére céljából szükségesnek mutatkozik továbbá a fennálló megyei gyámhatósági szabályrendelet ebbeli intézkedéseinek akkénti megváltoztatása, hogy a kezelési díj ne a kamatok illetve tőkék kifizetése alkalmával vonassék le, hanem az egyes gyámoltak és gondnokoltaknak a megyei árvapénztárban kezelt tőkék illetve tőkesített kamataik után a kamat százalék évenként a nekik tisztán eső 4¹/₂ százalékkal számítsák az árva számlakönyvekben; mely miveltek azután azon eredménye is lesz, hogy az egyes gyámoltak és gondnokoltak követeléseit képező összegnek, a fedezetül szolgáló adósok tartozásai és a meglévő pénzkészlet irányában felesleg — melyben a kezelési díjak is már befoglaltatnak — ugy a tartalék alap számlakönyvi lapján, mint az évenkénti árvapénztári mérlegben a kellő összeggel kilesz tüntetve, a miből azután mindig látható lesz az is, hogy az árvapénztári tartalékalap mily összegből áll?

3. Hogy a megyei gyámmentes pénzkészlete könnyebben, de azért biztosan legyen kölcsön kiadható, szükséges még a megyei gyámhatósági szabályrendelet 405-ik §-ának akkénti megváltoztatása, hogy a „testület” alatt a községek mint erkölcsi testületek nem értetnek, minél fogva a megyei árvaszék jogosítva van, az e megyebeli községeknek mint erkölcsi testületeknek — a törvényhatósági joggal felruházott városokat ide nem értve — a gyámhatósági szabályrendelet korlátai között, a megyei árvapénztárban kölcsönöket akár betáblázás mellett, akár e nélkül engedélyezni, ha az illető község erre nézve a megyei törvényhatóság jóváhagyását felmutatja és a kötelezvény a községre nézve a megyei alispán, illetve törvényszerinti helyettese által a jóváhagyási záradékkal ellátatik. Ezen módosítás célzertőségét igazolja azon sokszor már előfordult körülmény, hogy községeink a kincstártól vagy volt földesuraiktól nagyobb terjedelmű ingatlan birtokot előnyösen vesznek tulajdonilag, és az ebbeli vételár vagy részleteinek kifizetésére a fővárosi pénztintézetektől vesznek fel hosszabb tartamu kölcsönöket, holott a megyei árvapénztárnak van elég kölcsön adható pénze, miáltal mind a községen, mind pedig a gyámmentes érdekein segítve lenne, s a község mint testület minden időben a kötelezvény betáblázása nélkül is elég biztos adós gyanánt tekintethető, ha a kölcsöntőke évi részleteinek és kamatjának biztosítására a község közjövödelmei felül még az e célra kivethető községi adó is lekötöttik biztosítékul, mint ez tényleg a pesti első hazai takarékpénztárnál is történik, mely pénztintézet községeinknek jelentékeny mérvű kölcsönöket ily lekötés mellett betáblázás nélkül is folytonosan engedélyez.

4. A végrehajtási eljárásról szóló 1881. évi LX-ik törvényeknek az ingatlanok elárverezésére vonatkozó

intézkedései által a megyei árvapénztár mint jelzálogos hitelező igen sokszor oly helyzetbe juthat, hogy a jelzáloggal terhelt ingatlan vagyon végrehajtási eljárás után a becsáron és jóval a valódi értéken alul, sőt néha potom áron eladatik; minek folytán az árvapénztárnak teljes és törvényszabta biztosítékkal jelzálogilag bekeblezett követelése a vételárból ki nem kerülhetvén, az árvapénztár szembetűnően megkárosított, vezesse bár a végrehajtást az árvapénztár képviselőjében a megyei tiszti ügyész, vagy esetleg más hitelező.

A jelzálogos magán hitelező ily megkárosítottat ellen a maga érdekeit megóvhatja, mert az árverésen mint árverező részt vehet; de az árvapénztár érdekeit a fenálló gyámhatósági szabályrendelet szerint ily árverésnél ezen irányban senki sem képviseli; minek folytán megtörténhet az, hogy például egy 6000 frt értékű ingatlan, melyre 1500 frtnyi árvapénztári kölcsön van első helyen zálogjogilag bekeblezve, az adós és egy két színelges árverező összebeszélése folytán 400 frtnyi vételáron árverésileg eladatik, s ezen vételárból a végrehajtási költségek és egyéb előnyös tételek leszámítása után az árvapénztár részére fedezet nem marad.

Hogy az árvapénztár érdekei ily esetekben is kellően megvédessenek, a megyei árvaszék kényszerítve van a tekintetes törvényhatósági bizottságot a megyei gyámhatósági szabályrendeletnek akkénti megváltoztatására kérni: miszerint oly esetekben, midőn a megyei árvapénztár valamely adósának, az árvapénztári követelés biztosítására jelzálogilag bekeblezett ingatlan vagyon végrehajtási árverés alá kerül, az árvaszék az árverés helyén székeli főszolgabíró vagy az ott lakó tiszteletbeli megyei ügyész, vagy a helyi községi előjáróságot felelősség terhe alatt utasíthassa, hogy az árverés jelen legyen, és ennek eredményét azonnal, de legkésőbb az árverés utáni 24 óra alatt a megyei árvaszéknek bejelentse; mely jelentés folytán ha az árvaszék azt látja, hogy az árvapénztár követelésére a kellő fedezet nem maradna: az árvaszék a szükséges bánatpénznek, ugy szintén az újabb árverési költségek az árvapénztár tartalékalapjából leendő megküldése mellett, az illető teleshatósági hatóságnál, az árverési vevő ígéretét minden esetre egy tizedrésszel meghaladó s az árvapénztári követelés és a költségek teljes fedeztetésére szükséges összeg erejéig a megyei árvapénztár tartalékalapja névében utó ajánlatot tehesse, s ez által a kérdéses ingatlant így tulajdonilag meg is vehesse; az így megvett ingatlant pedig azután a saját közgei által megtartandó nyilvános árverés útján eladassa; magától értetvén, hogy az ezen eljárás által elérendő vételár többlet a megyei tartalékalap tulajdonát képezzék. Az ily módon a megyei árvapénztár tulajdonába jutott ingatlannak eladása után tartozik az árvaszék — az összes ebbeli ügyiratok bemutatása mellett — a megyei törvényhatósági bizottságnak esetről-esetre azonnal jelentést tenni.

Tekintetes megyei bizottság!

Az ezen előterjesztésben javasolt módosítások okvetlenül szükségesek; midőn tehát az árvaszék ezeket a tekintetes bizottság becses figyelmébe ajánlja: egyúttal az ez iránt megalkotandó szabályrendelet javaslatot is kellően szövegezve, bemutatja amint következik:

Kelt Zomborban, Bács-Bodrogh vármegyei árvaszékének 1888. évi szeptember 26-án tartott teljes tanácsüléséből.

Bács-Bodrogh vármegyének pót-szabályrendelete

a megyei gyámhatósági szabályrendelet néhány szakaszának módosítása iránt.

1. Mindazon gyámoltakra és gondnokoltakra nézve, kiknek készpénzbeli vagyonuk a megyei árvapénztárban kezeltetik, vagy ezután fog kezeltetni, 1889-ik évi január első napjától fogva a kamatláb évi öt százalékban állapítatik meg, akként, hogy a megyei gyámhatósági szabályrendeletben megállapított, és a kamatok után eső tíz százaléknyi kezelési díj jövőre is az árvapénztár tartalékalapját illetvén, a gyámoltak és gondnokoltak 4¹/₂ százaléknyi kamattal részesüljenek.

A kezelési díj az említett határnaptól kezdve tehát nem vonandó le a kamatok illetve a tőkék kifizetése alkalmával, hanem a kezelés egyszerűsítése végett az egyes gyámoltak és gondnokoltaknak a megyei árvapénztárban kezelt tőkék, illetve tőkesített kamataik után a kamat, a nekik tisztán járó évi 4¹/₂ százalékkal számítandó az árvák számlakönyveiben.

A folyó 1888. év végéig az egyes gyámoltak és gondnokoltaknak járó s addig még ki nem fizetett kamatok után a megyei árvapénztár tartalékalapját megillető eddigi kezelési díjak az árvapénztári könyvelő által egyenként kiszámítandók, s ezen év végével az árvák számlakönyvének minden egyes számláján a kimutatott követelési összegből levonandók.

2. A megyei árvapénztári letéti osztályában ideiglenesen letét gyanánt kezelt pénzek után 1889. évi január első napjától kezdve az illető gyámoltak, gondnokoltak, vagy hagyatéki tömegek javára a kamatláb évi 4¹/₂ százalékban állapítatik meg, mely kamatozás mindig a bevételt követő hónap első napjától számítandó.

3. Mindazon kölcsönökre nézve, melyek 1889. évi január hó első napjától kezdve a megyei árvaszék által törvény- és szabályszerű biztosítékok fentartása mellett egyes, magán adósok részére engedélyeztetnek, a kamatláb ugy a folyó kamatra, mint a kikötendő késedelmi kamatokra nézve is, évi öt százalékba állapítatik meg.

4. A megyei gyámhatósági szabályrendelet 405-ik §-ában említett testületek alatt a községek nem értetnek; minél fogva a megyei árvaszék az e megyebeli községeknek — a törvényhatósági joggal felruházott városokat ide nem értve — a gyámhatósági szabályrendeletek korlátai között, a megyei árvapénztárban akár jelzálogi bekeblezés mellett, akár pedig e nélkül, kölcsönöket engedélyezhet, ha az illető község erre nézve a megyei törvényhatóság jóváhagyását bemutatja, és az ebbeli kötelezvényt — melyben a folyó kamatok és évenkénti tőkerészletek pontos lefizetésének biztosítására a község összes közjövödelmei és községi adó is lekötendő — a megyei alispán illetve törvényszerinti helyettese által a jóváhagyási záradékkal ellátatik.

5. Oly esetben, a midőn a megyei árvapénztár valamely adósának az árvapénztári követelés biztosítására jelzálogilag bekeblezett ingatlan vagyon végrehajtási árverés alá kerül, a megyei árvaszék az árverés helyén székeli főszolgabíró, illetve helyettesét, vagy az ott lakó megyei tiszteletbeli ügyész, vagy a helyi községi eljárárságot, vagy az árvaszék bármely közegét vagyoni felelősség terhe alatt utasíthatja, hogy az árverés jelen legyen és ennek eredményét azonnal, de leg-

később az árverés utáni 24 óra alatt a megyei árvaszéknek írásban bejelentse.

Ha az ebbeli jelentés folytán az árvaszék azt látja, hogy az árwapénztár követelésére kellő fedezet nem maradna: jogositva van a megyei árvaszék, a szükséges bánatpénznek és az újabb árverési költségek az árwapénztár tartalékálapjából leendő megküldése mellett, az illető telekkönyvi hatóságnál az árverési vevő ígéretét mindenesetre egytized részrel meghaladó s az árwapénztári követelés és költségek teljes fedeztetésére szükséges összeg erejéig, a megyei árwapénztár tartalékálapja nevében utóajánlatot tenni s ez uton a kérdéses ingatlant tulajdonilag meg is venni.

Az így megvett ingatlant azután az árvaszék saját közegei által megtartandó nyilvános árverés útján minél előbb eladni tartozik, és az ezen eljárás által elérendő vételár többlet, úgyszintén az időközli haszonbér is a megyei tartalékálap tulajdonát képezendi.

Az ily módon a megyei árwapénztár tulajdonába jutott ingatlanok eladása után köteles az árvaszék — az összes ebbeli ügyiratok becsatolása mellett — a megyei törvényhatósági bizottságnak esetről-esetre azonnal jelentést tenni.

Naptár. Október.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
12 Pént.	Miksa p.	Miksa	30 Gergely p.
13 Szom.	Kálmán v.	Ede	1 B. a. Pokr.
14 Vas.	G 21 Kall. pk.	G 20 Kall.	2 B 16 Cypr.
15 Hétfő	Terézia sz.	Hedvig	3 Dénes
16 Kedd	Gál apát	Gál a.	4 Hieron.

Felölös szerkesztő: **Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.**
Laptulajdonos és kiadó: **BITTERMANN NÁNDOR.**

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

Egy jó magaviseletű gyakornok — mosáson kívül — teljes ellátással, 10 frtnyi havi fizetés mellett, alulírt jegyzőnél azonnal alkalmazást nyerhet.

Közelebbi tudósítást kívánatra levélben adok.
Gospodincén, 1888. október 3-án

Mirics Sándor,
közs. jegyző.

2—2

401. szám.
1888.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hódásági kir. járásbíróóság 2315. és 2227. számú végzései által Pollák Jakab és fiai, ugy társai budapesti végrehajtók javára Pollák Bernhard parabutyi lakos ellen 366 frt 27 kr, 16 frt 50 kr s járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság legofalt és 785 frtra becsült bolti árucikkekből álló ingóságok, 785 frt tőke, ennek 1888. évi január 1-től, illetőleg május hó 29-től járó 6% kamatai, eddig összesen 60 frt 98 kr per, végrehajtás éretti és fogantatási, továbbá árverés hirdetési költség erejéig, nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2722/1888. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Parabutyi község-házánál leendő eszközésére 1888. évi október hó 12. napján délelőtti 9 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hódásághon, 1888. évi augusztus hó 31-én.

Ruszován Péter,
kir. bir. végrehajtó.

11. sz.
tkvi 1888.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Vértési Károlyné budapesti lakos végrehajtónak Boross Györgyné szül. Csicsó Gizella, ugy is mint néhai Boross György kiskoru örökösei Boross Róza, Anna, Teréz t. és t. gyámja zombori lakos végrehajtást szenvedő elleni 250 frt tőke-követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíróóság) területén levő, Zomborban fekvő, a zombori 289. sz. tjkvben A. 1. s. (806—808.) hr. 114. ö. i. sz. házukra és 143¹/₆ ö. beltelekükre az árverést 240 frtban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1888. évi november hó 14-ik napján délelőtti 9 órákor e kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át, készpénzben, vagy az 1881. LX. törvénycikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1888. évi július hó 14-én.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

MEGJELENT.
BÁCS-BODROGH VÁRMEGYE
SZABÁLYRENDELETTET,
FONTOSABB KÖZGYÜLESI HATÁROZATAI
ÉS
ALISPÁNI RENDELETTET.
I. KÖTET.
HIVATALOS KIADÁS.
Ára 1 frt 50 kr o. é.
Kapható: **Bittermann Nándor**
könyv- és könyvnyomdájában Zomborban.

Hirdetmény.

A kalocsai érseki uradalom tulajdonát képező, 954 urbéri holdat tevő, Bácsujfalu határában fekvő bacsujfalui, vagy ugynevezett szelencsei pusztának 1889. október 1-től 1895. szeptember 30-ig terjedő időre leendő haszonbérbeadása iránti ajánlati tárgyalásra 1888. október 25-ik napjának d. e. 10 órája Bácsban a tisztartói lakáson kitétik s ezen tárgyalásra a vállalkozni szándékozók ezennel meghívotnak, feltételek ezek:

1. Bánatpénz 1300 frt s ezen összeg a zárt ajánlatához csatolandó.
2. A pusztán lévő épületek nem tárgyai a haszonbérletnek.
3. Utóajánlat figyelembe nem vétetik.
4. A haszonbéri összegben felül 5% mellékdij fizetendő.
5. Csakis zárt írásbeli ajánlatok fogadotnak el a kitézött határnapon d. e. 11 óráig.
6. Az ajánlat elfogadása felett Ersek Öemenciája fog határozni.

A haszonbér többi feltételei a jószágigazgatóság és a bácsi kasznárságnál megtekinthetők.
Kalocsán, 1888. október 6-án.

Horváth Ignác,
érs. urad. jószágigazgató.

Pályázat.

Alulírott 1888. évi november 1-től alkalmazást nyer egy ügyes a helyi viszonyokkal tökéletesen ismeretes és szakavatott **ügynök.** Ezen állás betöltésére szükségeltetik a magyar, német, szerb nyelv ügy írás, mint szóbeli tudása, a helybeli n. é. közönség és a szállások birtokosaival való szoros összeköttetés. Fix havi fizetés nincs, csak **provízió** (jutalék) a kész üzletek után, mely azonban a 30 frtot havonként meghaladja. Nincs kizárva, hogy később mint hivatalnok alkalmazva lesz.

Ajánlatok e hó 25-ig nyujtandók be.
Zomborban, 1888. október hó 3-án.

Ifj. Radosavlyevits György,

több hasznos intézmény képviselője és a zombori kereskedelmi és iparbank kézi zálogkölesön-intézetének cégjegyzője.

3—3

11184. sz.
1888.

Haszonbérbeadási visszarverési hirdetmény.

Alulírt m. kir. jószágigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a palánkai m. kir. kincst. uradalomhoz tartozó s alább megnevezett bértárgyaknak továbbli hasznosítása céljából a **palánkai m. kir. ispánság hivatalos helyiségében folyó évi október hó 17-én d. e. 10 órákor** Protits Mihály és neje jelenlegi bérlők terhére és kárára írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli visszarverés fog tartatni. Az árverés megkezdése előtt 10% bánatpénz leteendő s az 50 kros bélyeggel ellátott szabályszerű írásbeli zárt ajánlatok f. évi október hó 14-ig ezen kir. jószágigazgatósághoz is benyujthatók. Vagyon-talan egyének, vagy a multra nézve hátralékos régi bérlők, továbbá csőd, gyámság vagy gondnokság alatt álló egyének, az árverésben részt nem vehetnek. A részletes feltételek a palánkai kincst. ispánságnál betekintheők. Utóajánlatok figyelmen kívül hagyatnak. Haszonbérbe fog adatni: **Paragai korcsma és italméresi jog** 600 frt kikiáltási árral, 1888. november 1-től 1891. október 31-ig. Szeged, 1888. október 3-án. **M. kir. államjószágigazgatóság.** (Utánnomat nem díjaztatik.)

2—1

2535. szám.
tkv. 1888.

Árverési hirdetmény.

A palánkai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Pollák Salomonnak, Langfelder Ignác végrehajtást szenvedő elleni 200 frt s jár. iránti végrehajtási ügyben a plávnai 83. sz. tjkvben A. I. 3—11. sorsz. a. foglalt 1/4 telek földből és legelő-illetményből 1/4-ed résznyi jutalékára az 1283/1885. sz. alatt megállapított árverési feltételek mellett 1888. évi október hó 28-ik napján délelőtti 11 órákor Plávna község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított 541 frt 50 kr becsáron alul is el fog adatni.

Kelt Palánkán, a kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóságnál 1888. évi augusztus hó 16-án.

TILLINGER,
kir. aljárásbíró.

MEGHIVÓ.

A Hegyesvidéki Takarékpénztár

KIS-HEGYESESEN

1888. november 3-án d. u. 4 és fél órákor

Papp János vendéglőjének nagytermében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre az i. t. részvényes urak tisztelettel meghívotnak.

Tárgyak:

1. A felügyelő bizottság jelentése az intézet állásáról és viszonyairól, az ott előfordult eseményekről és azokra vonatkozó javaslatáról.
2. Az alapszabályok 54., 55., 56., 57., 60., 67. és 76. §-ainak módosítása.
3. Határozathozatal arra nézve, hogy az igazgatóság az alapszabályok módosításának törvényszerűleg lett megerősítésétől számított 8 nap alatt — az alapítók közbenjöttével — fogantatossza az azokra vonatkozó intézkedéseket.
4. A felügyelő bizottság lemondása esetén: egy felügyelő bizottsági elnök és 4 tag választása.

A felügyelő bizottság.

6273. sz. Bács-Bodrogh vármegye hódásági járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Bácsujfalu községben elhalálozás folytán üresedésbe jött községjegyzői állásra pályázat nyitattik s azok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, felhivatnak, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §. illetve az 1886. évi XXII. t. c. 74. §-ában előirt képességüket igazoló oklevéllel s ezen felül a magyar és tót nyelv tudását igazoló törvényhatósági bizonylattal felszerelt kérvényeiket hozzám **október hó 27-én déli 12 óráig** nyujtsák be.

A jegyzői állással egybekötött javadalmazás a következő:

400 frt 82 kr készpénz fizetés, szabad lakás nagy házi kerttel, ugy 1/4 telek föld haszonélvezete, melytől az adót a jegyző fizeti.

A választás október hó 29-én délelőtti 9 órákor Bácsujfalu község-házánál fog meg-ejtetni.

Hódáságh, 1888. október hó 6-án.

Vissy József,
főszolgabíró.

3—1